

2025 FILATOV MEMORIAL LECTURES

**ЗБІРНИК
МАТЕРІАЛІВ**

ФІЛАТОВСЬКІ ЧИТАННЯ 2025
15-ті річні збори
Товариства офтальмологів України
15-16 травня 2025 року
Одеса, Україна

Різновиди психологічних відхилень особистості у хворих на катаракту

Саржевський С.Н., Саржевська Л.Е.

*Запорізький державний медико – фармацевтичний університет
(Запоріжжя, Україна)*

Актуальність. Взаємозв'язок між окремими рисами особистості та зниженням зорових функцій не викликає жодного сумніву. Є думки, що прогресуючі вади зору додають негативні елементи особистості, такі як схильність до навіювання, лінь, егоцентризм, почуття ворожості. Зорові порушення які потребують оперативного втручання формують астенічні прояви з елементами підвищеної роздратованості, афективної лабільності, тривожності. Описані аномальні відхилення особистості виявляють себе в подальшій соціальній та мікросоціальній площині.

Мета. Вивчення конституційних та специфічних закономірностей особистості, що пов'язані з порушенням зору у хворих на катаракту.

Матеріал і методи. Дослідження проводилося в офтальмологічному відділенні КНП «Міська лікарня №4» ЗМР. Обстежено 74 хворих на катаракту (44 жінки та 30 чоловіків), що госпіталізовані для операційного втручання, вік 72 – 86 років. Участь у психологічному дослідженні була добровільною з наголошенням на анонімність висновків. З урахуванням віку пацієнтів та можливості виснаження внаслідок тривалого тестування, проводився проєктивний тест – «будинок, дерево, людина», що призначений для виявлення основних рис особистості.

Результати. При психологічному дослідженні виявлені окремі риси, що були характерні майже для всіх хворих (89%) та деякі симптомокомплекси, що дозволили виділити окремі групи.

Серед загальних відхилень особистості домінувала тенденція до інфантилізації. Малюнки хворих нагадували дитячі, вони не відповідали стилю зображень для свого віку. У роз'ясненнях спостерігалися елементи «магічності» та «фантазування», що характерно для дитини. У подальшому прогнозі оперативного втручання, незважаючи на тривалі бесіди лікарів, було розуміння переваги різкого а не поступового покращення зору. Поганий зір

також формував в психологічному експерименті почуття комплексу неповноцінності. Цим хворий пояснював непропорційність малюнків частин людини (велика голова), дерева (листя більше стовбура). Примітною була значна абстрактність малюнків з великим відсотком формально – схематичних зображень.

Наступним загальним проявом особистості хворих (82%) була відсутність вираженого занепокоєння, агресивності та відчуття незахищеності. Навпаки вони переважно були задоволені відношенням до себе соціуму та найближчих родичів. Неспокій до майбутньої операції був зумовлений можливою зміною турботи оточуючих після покращення зору (зменшення уваги, зниження групи інвалідності).

Серед груп з домінуванням окремих доданих послабленим зором особливостей можливо виділити:

а) труднощі в спілкуванні (34%). Це виявлялося в експерименті в відсутності елементів в тестах – в малюнку «будинок» були відсутні вікна та двері; в малюнку «людина» немає деталей обличчя;

б) невпевненість у собі (29%). Нові особистісні риси простежували в демонстративно тоненьких та слабких лініях стовбура дерева в малюнку «дерево», маленькі двері та вікна в тесті «будинок», загальні тремтячі та нерівні лінії малюнка в цілому;

в) елементи депресивного реагування (26%). Вони проявлялися загалом в експерименті з домінуванням дуже слабких ліній малюнка; його бідність та схематичність; відсутність деталей; зміщення на край листа (вбік або вгору чи вниз).

Висновки. Розуміння загальних та окремих відхилень особистості важливо враховувати при хірургічному втручанні, це може допомагати подальшій реабілітації або заважати та навіть протидіяти зусиллям медичного персоналу в цей термін.

Varieties of psychological personality deviations in cataract patients

Sarzhevsky S.N., Sarzhevskya L.E.

Zaporizhzhia, Ukraine

74 patients with a cataract at the age of 72-86 years including, 44 women and 30 men were examined. Projective psychological technique – “house, tree, person” was carried out. General personality disorders associated with visual impairments and symptom complexes with the dominance of individual traits were identified.

Новицький І. Я. 4-точкове підшивання люксованої в склисте тіло ІОЛ ...	37
Петренко О.В., Бондарук І. П. Усунення рубцевого вивороту нижньої повіки транспозиційним клаптом у пацієнтів з мінно-вибуховою травмою	38
Саржевський С.Н., Саржевська Л.Е. Різновиди психологічних відхилень особистості у хворих на катаракту	40
Соболева І. А., Бачук Н. Ю., Мартиновська Л. В., Колпакова Л. П. Борисенко Ю. Ю. Застосування Афліберсепту у хворих з ексудативною формою ВМД та глаукомою	42
Супрун О.О., Бринь М.В., Ковальова К.І., Ульянова Н.А. Особливості дозування капсулорексису при факоемультсифікації з фемтосекундним супроводом в комбінації з антиглаукомною операцією	44
Татаріна Ю. О., Перетягін О. А., Ульянова Н. А. Хірургічна тактика при вторинній посттравматичній глаукомі у пацієнтів з наслідками вибухової травми	46
Ульянова Н.А., Сідак-Петрецька О.С., Якименко І.В., Міщенко К.А., Бондар Н.І. «Месники офтальмології – Битва за зір»	48
Уманець М.М., Ульянова Н.А., Боброва Н.Ф., Канцер К.С., Чумаков Є.А., Ткаченко А.В. Травматичні розриви макули: від спостереження до хірургії	50
Федоров Л.А., Дікунова Д.В. Відстроковане видалення внутрішньоочного стороннього тіла: тактика лікування давньої відкритої травми ока з наявністю стороннього тіла під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну	51
Федоров Л. А., Дікунова Д. В. Мистецтво іридопластики: порівняння циркулярної техніки та вузлової фіксації в 4-х точках	53
Фесюнова Г. С., Абрамова Г.Б., Кісіль С. М., Джигалюк О.В. Оцінка фармакологічної ефективності водного витягу полісахаридів Алое деревоподібного на моделі посттравматичної ерозії рогівки у кролів	54
Фесюнова Г. С., Молчанюк Н.І., Абрамова Г.Б., Кісіль С. М. Вплив водного витягу полісахаридів Алое деревоподібного на ультраструктуру рогівки при моделюванні посттравматичної ерозії рогівки у кролів ...	57
Чміль Г.О., Півнева Т.М., Басова Н.І., Дорожовська Х.І. Наскрізне проникаюче поранення правого ока та трансорбітальне поранення підкроневої ямки з гігантським стороннім тілом в раньовому каналі	59

Діабетичні ураження органа зору. Вітреоретинальна та лазерна хірургія

Daryna Dikunova Experience in using Endoret PRGF-gel for macular hole surgery: 2 years review	63
Дорохова О.Е., Самойленко Л.І., Мальцев Е.В., Зборовська О.В. Вплив кандесартану на розвиток морфологічних змін сітківки при цукровому діабеті	65
Задорожний О.С., Кустрин Т.Б., Насінник І.О., Мирненко В.В., Іванчукова Г.В. Об'єктивна оцінка морфофункціонального стану судин сітківки та судинної оболонки ока на різних стадіях діабетичної ретинопатії	67
Карлійчук М.А., Бездітко П.А., Пінчук С.В., Бариська О.Б. Ремоделювання решітчастої пластинки склери як фактор ризику розвитку ретинальної нейродегенерації при цукровому діабеті 2 типу	69